

Realismus

- 2. polovina 19. století
- z latinského realis
- Gustave Courbet – francouzský malíř
- společensko-historické pozadí
 - průmyslová revoluce (v Anglii)
 - telefon, automobil, telegraf, modernizace železnice
 - urbanizace
- literární znaky realismu
 - snaha věrně a objektivně zachytit skutečnost
 - současnost (každodenní život – detailní popisy)
 - typizace hrdiny – např. chudý student představuje skupinu všech studentů
 - vývoj postav
 - hovorové, nářeční, vulgární jazykové prostředky

Přelom anglického romantismu a realismu

- Jane Austen
 - Pýcha a předsudek
 - Rozum a cit
- Emily Brontëová
 - Na Větrné hůrce
- Charlotte Brontëová
 - Jana Eyrová

Velká Británie

- vyspělá velmoc – průmyslová revoluce, mnoho kolonií
- odchod lidí z vesnic do měst – pracovní příležitosti, přelidněnost, špína, nemoci, nepokoje
- zámožní lidé odcházeli do příměstských oblastí, které nebyly tak znečištěny
- struktura společnosti – velké rozdíly, blahobyť × nouze
 - aristokracie – šlechtické rody, bohatí díky dědictví
 - nová střední třída (buržoazie) – obchodníci, bankéři, podnikatelé, ...
 - domácí sluhové
 - pracující třída – dělníci
- životní podmínky dělníků
 - velká nezaměstnanost – modernizace výroby, hladomor
 - hrůzostrašné životní i pracovní podmínky – potlačování lidských práv (málo peněz, dlouhá pracovní doba – až 16 hodin, pracovaly ženy i děti, neměli kde bydlet, co jíst)

- chartistické hnutí
 - demokratické hnutí usilující mj. o volební právo pro všechny muže od 21 let
 - 1842 – Charta lidu (podepsaly 3 miliony lidí)
 - neúspěšné
- reformy
 - 1833 – Zákon o zrušení otroctví
 - 1833 – Tovární zákon (pracovní doba pro děti a mladistvé)
 - 1834 – Nový chudinský zákon (zrušení podpory v nezaměstnanosti → nárůst chudobinců, téma v Oliveru Twistovi)
 - 1842 – Důlní zákon (zákaz práce v dolech ženám, zkrácení pracovní doby dětem)
 - 1847 – Desetihodinový zákon
 - 1870 – povinná školní docházka do 13 let
 - 1875 – Zákon o zdravých životních podmínkách
- viktoriánská morálka – pokrytectví
- postavení ženy v tehdejší společnosti
 - názor, že ženy nemají duši – až manželstvím žena získala právní subjektivitu (pod plnou mocí muže)
 - žena dělnice – levnější pracovní síla
 - vzdělání nejdříve jen pro nejbohatší
 - postupně se situace zlepšovala – ženy se uplatnily v učitelských, poštovních a telegrafních službách
 - boj za plnohodnotné uplatnění byl kvůli anglickému konzervatismu zdoluhavý
- kritický realismus
- Charles Dickens
 - publikoval v časopisech pod přezdívkou Boz
 - Kronika Pickwickova klubu
 - Oliver Twist
 - pan Bumble – ředitel chudobince
 - Sourberry – ředitel pohřebního ústavu
 - Žid Fagin, Ferina Lišák, Sides + Nancy, Monks
 - Brownlow
 - paní Maylieová
 - Vánoční koleda
 - David Copperfield
- sir Arthur Conan Doyle
 - postava Sherlock Holmes
 - Pes baskervillský
 - romantické rysy – tajemno
 - realistické rysy – racionální vysvětlení
- William Makepeace Thackeray
 - Jarmark marnosti
 - Rebeka Sharpová, Amélie – vyrůstají v dívčí škole

Francie

- Stendhal (Henri Beyle)
 - romantismus → kritický realismus
 - ve své době nepochopen
 - aktivní politik, Napoleonova armáda
 - tajná policie
 - Itálie, nešťastná láska
 - Červený a černý – Kronika roku 1830
 - Julián Sorel
 - kariéry v armádě se vzdá, studuje na kněze
 - starosta de Renâl
 - markýz de la Mole
 - Matylda
 - málem se s Matyldou ožení, ale paní de Renâl mu to zkazí, takže ji postřelí a je odsouzen k trestu smrti
 - Kartouza parmská
- Gustave Flaubert
 - spisovatel z povolání, přepracovával svá díla (4–5 románů)
 - sleduje pouze hlavního hrdinu a jeho vlastnosti
 - Paní Bovaryová
 - Ema
 - Karel Bovary – vesnický lékař (vdovec)
 - Rudolf; Leon
 - bovarismus = touha utéct z reality do světa snů
- Honoré de Balzac
 - pocházel z venkova, finanční problémy
 - rodina nesouhlasila s jeho povoláním
 - toužil se dostat do vyšší vrstvy (nakonec uspěl)
 - psal mnoho románů (přes 100)
 - snaží se zachytit komplexní obraz společnosti
 - Lidská komedie (cyklus)
 - Otec Goriot
 - Lesk a bída kurtizán
 - Ztracené iluze
 - Evženie Grandetová